

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 2 maj 1996.*

I mål C-18/94,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget och artikel 41 i EKSG-fördraget, från High Court of Justice of England and Wales, Queen's Bench Division, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Barbara Hopkins m. fl.

och

National Power plc,

PowerGen plc,

i närvaro av

British Coal Corporation,

angående tolkningen av artikel 4 och artikel 63 i EKSG-fördraget samt av artikel 86 i EG-fördraget,

meddelar

* Rättegångspråk: engelska.

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. N. Kakouris samt domarna G. Hirsch, G. F. Mancini (referent), F. A. Schockweiler och P. J. G. Kapteyn,

generaladvokat: N. Fennelly,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Barbara Hopkins m. fl., genom T. Sharpe, QC, och M. Brealey, barrister, båda med fullmakt från S. Llewellyn Jones och T. Llewellyn Jones, solicitors,
- National Power plc, genom N. Forwood, QC, och D. Anderson, barrister, båda med fullmakt från S. Barrett-Williams och G. Chapman, solicitors,
- PowerGen plc, genom P. Scott, QC, och K. P. E. Lasok, QC, båda med fullmakt från L. G. D. Marr & N. P. Lomas, solicitors,
- British Coal Corporation, genom D. Vaughan, QC, och D. Lloyd Jones, barrister, båda med fullmakt från Nabarro Nathanson, solicitors,
- Förenade konungarikets regering, genom J. E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, i egenskap av ombud, biträdd av R. Plender, QC,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom J. Currall, vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, biträdd av R. Caudwell, nationell tjänsteman med förordnande vid rättstjänsten,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 12 oktober 1995 av: Barbara Hopkins m. fl., företrädda av T. Sharpe och M. Brealey, båda med fullmakt från S. Llewellyn Jones och T. Llewellyn Jones, National Power plc, företrätt av N. Forwood och D. Anderson, båda med fullmakt från S. Barrett-Williams och G. Chapman, PowerGen plc, företrätt av P. Scott och K. P. E. Lasok, båda med fullmakt från L. G. D. Marr & N. P. Lomas, British Coal Corporation, företrätt av D. Vaughan och D. Lloyd Jones, båda med fullmakt från Nabarro Nathanson, Förenade konungarikets regering, företrädd av J. E. Collins, biträdd av R. Plender och D. Pannick, QC, och kommissionen, företrädd av J. Currall, biträdd av R. Caudwell,

och efter att den 7 december 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

High Court of Justice of England and Wales, Queen's Bench Division, har genom beslut av den 13 januari 1994 och den 12 maj 1994, vilka inkommit till domstolen den 17 januari respektive den 16 maj samma år, med stöd av artikel 41 i EKSG-fördraget och artikel 177 i EG-fördraget begärt ett förhandsavgörande av frågor om tolkningen av artikel 4 och artikel 63 i EKSG-fördraget samt artikel 86 i EEG-fördraget, numera EG-fördraget.

Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Barbara Hopkins m. fl. (nedan kallade Hopkins m. fl.), som är etablerade i Förenade kungariket, och National Power plc (nedan kallat National Power) samt PowerGen plc (nedan kallat PowerGen) med anledning av en skadeståndstalan som väckts av Hopkins m. fl.

- 3 Hopkins m. fl. bryter kol i gruvor enligt licenser som givits av British Coal Corporation (nedan kallat British Coal), ett statligt företag som inrättats genom 1946 års Coal Industry Nationalisation Act och som äger nästan alla stenkolreserver i Förenade kungariket.
- 4 Före den 1 april 1990 ansvarade Central Electricity Generating Board (nedan kallat CEGB), ett statligt organ, för den största delen av elförsörjningen i England och Wales. Därefter övertogs CEGB:s verksamhet av bland andra National Power och PowerGen.
- 5 Mellan år 1979 och den 31 mars 1990 slöt CEGB och sedan den 1 april 1990 har National Power och PowerGen slutit avtal med British Coal om pris, kvantitet och övriga köpvillkor för leverans av kol. Hos British Coal köpte CEGB den största delen av det kol som det behövde för eget bruk, men det köpte även på andra villkor importerat kol och kol som utvunnits i gruvor av bland andra Hopkins m. fl. CEGB köpte kol direkt från Hopkins m. fl. eller från vissa godkända aktörer, som blandade kol av olika ursprung, bland annat kol från Hopkins m. fl.
- 6 I mars 1990 framställde National Association of Licensed Open Cast Operators (nationell sammanslutning för gruvdrift i dagbrott med licens) och Federation of Small Mines of Great Britain (förbundet för mindre gruvor i Storbritannien) ett klagomål till Europeiska gemenskapernas kommission, som grundades på artikel 85 och artikel 86 i EG-fördraget och artiklarna 4, 60, 63, 65 och 66.7 i EKSG-fördraget och som bland annat avsåg de ovan nämnda avtalen.
- 7 Den 5 juni 1990 framställde även South Wales Small Mines Association (sammanslutning av mindre gruvor i södra Wales) ett klagomål till kommissionen, som grundades på artikel 3 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, Första

förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT nr 13, 1962, s. 204). Detta klagomål avsåg att CEEB och sedan National Power och PowerGen genom att köpa kol från British Coal på andra villkor i fråga om pris, kvantitet och leveranstid än från Hopkins m. fl. eller från aktörer som blandar kol hade missbrukat sin dominerande ställning.

8 Kommissionen avslag i beslut av den 23 maj 1991 klagomålen avseende tiden efter den 1 april 1990, utan att besluta om tiden dessförinnan.

9 Den 1 juni 1991 väckte Hopkins m. fl. en skadeståndstalan vid High Court of Justice mot National Power och PowerGen avseende perioden mellan år 1985 och den 31 mars 1990. Inom ramen för denna talan åberopade de överträdelse av artikel 4 och artikel 63 i EKSG-fördraget och av artikel 86 i EG-fördraget. Hopkins m. fl. har hävdats att National Power och PowerGen, som tagit över efter CEEB, har diskriminerat dem i förhållande till British Coal genom att köpa kol av dem till villkor i fråga om pris och kvantitet som var mindre gynnsamma än dem som erbjöds British Coal.

10 High Court of Justice har förklarat målet vilande och hänskjutit följande frågor till domstolen för ett förhandsavgörande:

”1) Skall en anklagelse som grundar sig på att en annan aktör än ett sådant företag som avses i artikel 80 i EKSG-fördraget vid förvärv av kol för eget bruk har praktiserat diskriminering i fråga om pris, kvantitet eller andra inköpsvillkor avseende kol som produceras av två eller flera sådana företag som avses i artikel 80 i EKSG-fördraget bedömas mot bakgrund av EKSG-fördraget EG-fördraget eller båda fördragen?

- 2) Om och i den mån som anklagelsen skall bedömas mot bakgrund av EKSG-fördraget:
- a) Ger artikel 4 och/eller artikel 63.1 i EKSG-fördraget upphov till någon förpliktelse för denne köpare?
 - b) Om så är fallet, kan verkställighet av förpliktelsen sökas vid en nationell domstol?
 - c) Föreligger en sådan verkställbar förpliktelse gentemot en kolproducent och, om så är fallet, under vilka förutsättningar? Föreligger framför allt en sådan förpliktelse gentemot en producent som säljer kol till en oberoende aktör som blandar det med kol av annat ursprung för att få en blandning som han själv säljer till köparen?
 - d) Fordras enligt gemenskapsrätten att en person gentemot vilken en sådan förpliktelse föreligger kan få skadestånd när förpliktelsen inte iakttas och, om så är fallet, under vilka förutsättningar?
- 3) Om och i den mån som anklagelsen skall bedömas mot bakgrund av EG-fördraget:
- a) Ger artikel 86 i EG-fördraget upphov till någon förpliktelse för köparen gentemot kolproducenten? Kan verkställighet av förpliktelsen sökas vid en nationell domstol och, om så är fallet, under vilka förutsättningar? Föreligger framför allt en sådan förpliktelse gentemot en producent som säljer kol till en oberoende aktör som blandar det med kol av annat ursprung för att få en blandning som han själv säljer till köparen?

- b) Fordras enligt gemenskapsrätten att en person gentemot vilken en sådan förpliktelse föreligger kan få skadestånd när förpliktelsen inte iakttas och, om så är fallet, under vilka förutsättningar?
- c) Skall, vid fastställelse av om ett påstått missbruk innebär en sådan påverkan på handeln mellan medlemsstaterna som erfordras, ifrågavarande påverkan bedömas uteslutande utifrån potentiella marknader för kol som producerats av de parter som åberopar en överträdelse av artikel 86 och som sålts till aktörer som blandat det med kol av annat ursprung eller till en aktör som förvärvat det för eget bruk, eller utifrån andra kriterier och, om så är fallet, vilka?
- 4) I vilken utsträckning är i förekommande fall svaren på fråga 2 och/eller 3 ovan beroende av
- a) ett föregående beslut av kommissionen, en rekommendation riktad till den berörda medlemsstaten och/eller en senare överträdelse av nationella verkställighetsåtgärder, och/eller
- b) att det vidtas andra åtgärder eller att andra förfaranden fullföljs och, om så är fallet, vilka?
- 5) I vilken utsträckning har i förekommande fall kommissionens beslut i dess skrivelse av den 23 maj 1991, i den mån det rör leverans av kol till elproducenter, en avgörande inverkan på sak- eller rättsfrågor som uppkommit i förevarande rättegång vid den nationella domstolen, med hänsyn till de särskilda omständigheter under vilka beslutet fattades?
- 6) Skall en anklagelse mot en kolproducent, som utgör ett företag enligt artikel 80 i EKSG-fördraget, om att till men för andra kolproducerande företag ligga bakom en sådan diskriminering som definieras i den första frågan, en diskriminering som följer av de priser och villkor enligt vilka det förstnämnda

företaget sålde sitt kol till den köpare som åsyftas i den första frågan, eller för att ha medverkat till en dylik diskriminering, bedömas mot bakgrund av EKSG-fördraget, EG-fördraget eller båda fördragen?”

Den första, den tredje och den sjätte frågan

- 11 Med den första, den tredje och den sjätte frågan vill High Court huvudsakligen veta utifrån vilka bestämmelser i EKSG-fördraget eller EG-fördraget den skall avgöra tvisten.

- 12 I detta hänseende bör det först erinras om att domstolen redan i dom av den 13 april 1994, *Banks* (C-128/92, Rec. s. I-1209, punkt 9), har fastställt att brytning av obearbetat kol omfattas av EKSG-fördragets tillämpningsområde. I bilaga 1 till fördraget, till vilken det hänvisas i artikel 81 för en definition av termen ”kol”, nämns uttryckligen stenkol, det slags kol som det är fråga om i målet vid den nationella domstolen.

- 13 För övrigt omfattas *Hopkins m. fl.* och *British Coal*, av vilka särskilt den senare berörs av den sjätte frågan, av artikel 80 i EKSG-fördraget. Eftersom deras verksamhet att bryta kol utgör det första skedet i en process för att framställa en mer utvecklad produkt, bedriver de produktionsverksamhet inom kelsektorn i en medlemsstat i den mening som avses i bestämmelsen. Så är inte fallet med *National Power* och *PowerGen*, som är ”köpare” i den mening som avses i artikel 63.1, eftersom de konsumerar kol utan att för det anses vara företag enligt artikel 80 i EKSG-fördraget.

- 14 Vad gäller de bestämmelser som är tillämpliga på ifrågavarande förfarande bör det noteras att domstolen i dom av den 15 december 1987, *Deutsche Babcock* (328/85,

Rec. s. 5119, punkt 10), har fastställt att det av artikel 232 i EEG-fördraget framgår att detta fördrag kan tillämpas på varor som omfattas av EKSG-fördraget i den mån som EKSG-fördraget inte innehåller bestämmelser som avser de uppkomna frågorna.

- 15 Det måste dock konstateras att en sådan diskriminering som den i målet vid den nationella domstolen faller under artikel 4 jämförd med artikel 63 i EKSG-fördraget.
- 16 Med anledning av detta bör det noteras att bestämmelserna i artikel 4 i EKSG-fördraget, och framför allt punkt b, som innebär att åtgärder eller förfaranden som medför diskriminering av producenter förbjuds, endast tillämpas fristående när mer specifika regler saknas. När de antagits med stöd av eller regleras av andra bestämmelser i fördraget, skall de texter som avser samma bestämmelse beaktas tillsammans och tillämpas samtidigt (se ovannämnda dom i målet Banks, punkt 11).
- 17 I artikel 63.1 genomförs artikel 4 b genom att kommissionen, när den "finner att köparna praktiserar en systematisk diskriminering", har rätt att lämna nödvändiga rekommendationer till berörda regeringar. För att dessa bestämmelser skall kunna tillämpas måste diskrimineringen bland annat kunna tillskrivas köpare.
- 18 Av en jämförelse mellan de båda bestämmelserna framgår att de avser ett diskriminerande förfarande, som köpare, oavsett att de är företag enligt artikel 80 i EKSG-fördraget, systematiskt praktiserar till men för kolproducenter som är företag enligt samma artikel 80.

- 19 För att säkerställa att förbudet i artikel 4 b får ändamålsenlig verkan bör det anses att den rätt som kommissionen har enligt artikel 63.1 inte endast ger den möjlighet att förelägga myndigheter i medlemsstaterna att se till att den systematiska diskriminering som kommissionen har konstaterat framdeles upphör utan dessutom att ta konsekvenserna av detta konstaterande från kommissionen vad beträffar det resultat som denna diskriminering har kunnat få på det förhållande mellan köpare och producenter som avses i artikel 4 b till och med före kommissionens ingripande. Samma konstaterande kan återopas av de berörda parterna vid de nationella domstolarna.
- 20 Det bör även noteras att de företag som avses i artikel 80 i EKSG-fördraget som utsätts för diskriminering enligt fördraget kan vända sig till kommissionen för att få denna att lämna rekommendationer till den berörda medlemsstaten med stöd av artikel 63.1, och i fall av en uttrycklig eller implicit eventuellt rättsstridig vägran av kommissionen att göra detta, kan de i enlighet med artikel 33 andra stycket eller artikel 35 tredje stycket i samma fördrag väcka talan vid gemenskapsdomstolarna mot beslutet.
- 21 För det fall att kommissionen lämnar en rekommendation med stöd av artikel 63.1 i fördraget, ankommer det på den berörda medlemsstaten att rätta sig efter denna. Om den senare underlåter att uppfylla förpliktelsen, har kommissionen enligt artikel 88 i samma fördrag rätt att konstatera denna underlåtenhet genom ett motiverat beslut. För övrigt har domstolen medgivit att om kommissionen vid handläggningen av ett ärende enligt artikel 35 första stycket i EKSG-fördraget, uttryckligen eller implicit vägrar att utöva denna rätt, kan sådana företag som åsyftas i artikel 80 i fördraget och som är direkt berörda väcka talan vid gemenskapsdomstolarna med stöd av artikel 33 andra stycket eller artikel 35 tredje stycket i fördraget (se i detta hänseende dom av den 23 februari 1961, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*, 30/59, Rec. s. 1).
- 22 Av vad som anförts ovan framgår att diskriminering som praktiseras av köpare regleras på ett uttömmande sätt i EKSG-fördraget och att de som drabbats av denna diskriminering ges ett effektivt rättsligt skydd. Under dessa förhållanden är EG-fördraget inte tillämpligt.

23 Detta gäller i än högre grad då den ifrågavarande diskrimineringen, som i den sjätte frågan, praktiseras av en kolproducent som utgör ett företag i den mening som avses i artikel 80 i EKSG-fördraget.

24 Mot bakgrund av dessa överväganden skall den första, den tredje och den sjätte frågan besvaras på så sätt att EKSG-fördraget, och framför allt artikel 4 b och artikel 63.1 i detta, utgör den rättsliga ramen för diskriminering som praktiseras av köpare gentemot producenter i fråga om pris, kvantitet och andra villkor för köp av kol.

Den andra och den fjärde frågan

25 Med den andra och den fjärde frågan vill den nationella domstolen i huvudsak veta om artikel 4 b och artikel 63.1 i EKSG-fördraget eller en rekommendation som kommissionen har lämnat med stöd av den senare bestämmelsen ger upphov till rättigheter som enskilda kan åberopa direkt vid nationella domstolar.

26 Eftersom artikel 4 b inte kan tillämpas fristående, vilket har angivits i punkt 16 ovan, kan den inte ha direkt effekt.

27 Enligt artikel 63.1 har kommissionen rätt att lämna berörda regeringar nödvändiga rekommendationer, när den finner att köpare praktiserar en systematisk diskriminering. Härav följer att enskilda inte kan åberopa vid nationella domstolar att en

sådan diskriminering är oförenlig med artikel 63.1, så länge den inte har blivit föremål för en rekommendation riktad till berörda regeringar.

- 28 Det bör dessutom erinras om att regler som domstolen har valt för att ange följden av ett direktiv som inte har införlivats med nationell rätt enligt en fast rättspraxis även är tillämpliga på rekommendationer som grundar sig på EKSG-fördraget. Rekommendationerna är rättsakter av samma slag som medför en förpliktelse i fråga om det mål som anvisats mottagaren och som överlåter åt mottagaren att välja lämpliga medel för att uppnå detta mål (se dom av den 22 februari 1990, Busseni, C-221/88, Rec. s. I-495, punkt 21). I samtliga fall där bestämmelserna i en rekommendation grundad på artikel 63.1 med hänsyn till sitt innehåll förefaller vara ovillkorliga och tillräckligt bestämda, kan enskilda således direkt åberopa dem vid nationella domstolar under samma förutsättningar som de åberopar direktiv.
- 29 Den andra och den fjärde frågan skall därför besvaras på så sätt att artikel 4 b och artikel 63.1 i EKSG-fördraget inte ger upphov till rättigheter som enskilda kan åberopa direkt vid nationella domstolar. Däremot kan enskilda åberopa bestämmelser i en rekommendation grundad på artikel 63.1 direkt vid nationella domstolar i samtliga fall där dessa med hänsyn till sitt innehåll förefaller vara ovillkorliga och tillräckligt bestämda.

Den femte frågan

- 30 Med beaktande av de svar som givits på de andra frågorna kan det anses att den nationella domstolen med denna fråga huvudsakligen vill veta om den rättsligt eller i sak är bunden av det beslut som kommissionen antog den 23 maj 1991 till följd av ett klagomål grundat på artikel 65 och artikel 66.7 i EKSG-fördraget.

- 31 Domstolen har i ovannämnda dom i målet Banks slagit fast att på grund av kommissionens exklusiva behörighet att under domstolens och förstainstansrättens prövning anta beslut grundade på artikel 65 och artikel 66.7 i EKSG-fördraget gäller dessa beslut, som till alla delar är bindande enligt artikel 14 i EKSG-fördraget, vid de nationella domstolarna. Dessa kan dock fråga domstolen om deras giltighet eller tolkning.

Rättegångskostnader

- 32 De kostnader som har förorsakats den brittiska regeringen och kommissionen, som har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 13 januari 1994 och den 12 maj 1994 förts vidare av High Court of Justice of England and Wales, Queen's Bench Division — följande dom:

- 1) EKSG-fördraget, och framför allt artikel 4 b och artikel 63.1 i fördraget, utgör den rättsliga ramen för diskriminering som praktiseras av köpare gentemot producenter i fråga om pris, kvantitet och andra villkor för köp av kol.

- 2) Artikel 4 b och artikel 63.1 i EKSG-fördraget ger inte upphov till rättigheter som enskilda kan åberopa direkt vid nationella domstolar. Däremot kan enskilda åberopa bestämmelser i en rekommendation grundad på artikel 63.1 direkt vid nationella domstolar i samtliga fall där dessa med hänsyn till sitt innehåll förefaller vara ovillkorliga och tillräckligt bestämda.

- 3) Kommissionens beslut som grundas på artikel 65 och artikel 66.7 i EKSG-fördraget, vilka till alla delar är bindande enligt artikel 14 i EKSG-fördraget, gäller vid de nationella domstolarna. Dessa kan dock fråga domstolen om beslutens giltighet eller tolkning.

Kakouris

Hirsch

Mancini

Schockweiler

Kapteyn

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 2 maj 1996.

R. Grass

C. N. Kakouris

Justitiesekreterare

Ordförande på sjätte avdelningen